

Poročilo delovnega sklopa 2:

Pregled stanja – primerjalna analiza teoretskih pristopov k vprašanju diskriminacije, družbenega izključevanja in modelov interseksijske analize

Drugi delovni sklop je bil namenjen kritični oceni teoretskih in metodoloških pristopov k vprašanju diskriminacije in družbenega izključevanja. Poseben poudarek smo dali identifikaciji pomanjkljivosti obstoječih pristopov ter možnosti za preseganje le-teh z metodo interseksijske analize. Osredotočili smo se na vprašanja verske, spolne in etnične diskriminacije, ki so tiste osebne okoliščine, na podlagi katerih najpogosteje prihaja do diskriminacije.

Raziskovalni cilji delovnega sklopa so bili:

- pregled stanja v dosedanjem razvoju proučevanja diskriminacije in družbenega izključevanja
- identifikacija podobnih mehanizmov družbenega izključevanja in skupnih izvorov diskriminacije
- identifikacija ključnih modelov interseksijske analize
- postavitve teoretske in metodološke podlage za empirično raziskavo
- identifikacija novih kombinacij diskriminacije in družbenega izključevanja z vidika državljskih pravic in vključenosti

Opravili smo pregled in kritično primerjalno analizo teorij, ki se ukvarjajo z vprašanji diskriminacije in družbenega izključevanja, teorij, ki se ukvarjajo z vprašanji intersekcije, pregled opravljenih empiričnih raziskav o diskriminaciji v Sloveniji ter raziskav o interseksijski diskriminaciji v Sloveniji in v mednarodnem prostoru, pregled uporabljene metodologije in kritična analiza metodoloških pristopov ter pregled in kritično primerjalno analizo teorij državljanstva.

Glavni rezultati delovnega sklopa so:

1. Objavljen pregledni znanstveni članek Raziskovalna dinamika na polju diskriminacije v Sloveniji: uveljavljanje interseksionalne analize

Cilj prispevka je bil kritično analizirati dosedanje raziskovanje diskriminacije v Sloveniji, s poudarkom na raziskovanju interseksijske diskriminacije, ki omogoča razumevanje novih vsebin in novih realnosti diskriminacije v sodobnih družbah. Prispevek predstavi pregled opravljenih raziskav s področja diskriminacije v slovenskem prostoru med leti 1991 in 2018, ki pokaže, da je raziskovanje diskriminacije najpogosteje osredotočeno na enodimenzionalno izkušnjo diskriminacije. Empirični študiji, ki neposredno naslavljata interseksijski pristop k diskriminaciji, sta bili doslej v Sloveniji opravljeni dve. To pa ne pomeni, da se druge študije z interseksionalnostjo ne ukvarjajo oziroma je ne naslavljajo. Nasprotno, že v 90-ih lahko zasledimo raziskave, ki so opozarjale na součinkovanje več osebnih okoliščin na položaj posameznika oziroma posameznice ter na nove družbene realnosti, ki na teh presečiščih nastajajo ter s katerimi se srečujejo diskriminirani posamezniki in posameznice.

Državljanstvo in diskriminacija: interseksijski pristop k raziskovanju družbene izključenosti

2. Priporočila za empirični del raziskave, kot podlaga za izdelavo metodološkega priročnika, ki bo objavljen na spletni strani v sklopu delovnega sklopa 3. Delovni sklop 2 je zastavil teoretsko in metodološko podlago za empirično raziskavo v delovnem sklopu 3, ki bo nadgradila obstoječe raziskave diskriminacije in družbenega izključevanja z interseksijskim pristopom. Namen tega delovnega sklopa torej ni bila zgolj analiza obstoječe literature, temveč oblikovanje metodološkega okvira naše raziskave v naslednjih delovnih sklopih.
3. Delovno poročilo Pregled in kritična primerjalna analiza teorij državljanstva, z vidika spremenjenih pogojev vključenosti in izključenosti v času globalne ekonomske krize in transformacije nacionalne države, z namenom priprave teoretske podlage za aplikacijo rezultatov interseksijske analize na širša vprašanja državljske vključenosti. Delovno poročilo je objavljeno na spletni strani projekta v razdleku gradiva.